

Bioteknologirådet
post@bioteknologiradet.no

Innspill til forslag fra Bioteknologirådet om framtidig regulering av genmodifiserte organismer (GMO)

Bioteknologirådet har invitert til offentlig debatt om praktiseringen av genteknologiloven, og oppfordrer organisasjoner og andre til å komme med innspill. Natur og Ungdom ønsker å bidra med synspunkter hvor konsekvenser for natur og miljø legges vekt.

Forslag om nivådelte prosedyrer

Natur og Ungdom er glade for at et samlet Bioteknologiråd går inn for at alle GMO-er skal reguleres gjennom genteknologiloven. Samtidig er det bekymringsverdig at et flertall i rådet foreslår å utrede muligheten for et nivådelt system for godkjenning av GMO-er, særlig med tanke på kategorien av GMO-er som kun skal ha meldeplikt, uten offentlig høring, før godkjenning.

Flertallet i Bioteknologirådet mener at en slik kategori av GMO-er kan gjelde for GMO-er hvor gen-endringen er liten. Det hevdes at de endringene det er snakk om kunne skjedd naturlig, og en ser for seg at en del nye, genredigerte GMO-er vil kunne behandles på nivå 1.

Mindretallet går inn for å beholde dagens genteknologilov, men ønsker å utrede hvordan fleksibiliteten som ligger i den eksisterende loven kan utnyttes bedre.

Mulige konsekvenser for naturen

Natur og Ungdom mener at forslaget om nivådeling bryter med føre-var-prinsippet fordi det i dag foreligger vitenskapelig uenighet om omfanget av utilsiktede endringer i DNA ved bruk av genredigering. Økosystemenes sårbarhet må ikke undervurderes, og selv små endringer i DNA kan gi store forandringer i cellers, organismers og økosystemers funksjoner.

De nye genredigerte GMO-ene har samme potensiale for negative konsekvenser for økosystemene som andre GMO-er, selv om selve gen-endringen er liten. Vi har i dag ikke tilstrekkelig kunnskap om de nye genredigeringsmetodene til å kunne forhåndsdefinere hele kategorier når det gjelder potensielle miljøkonsekvenser og behovet for konsekvensanalyser. Selv små endringer kan føre til genetisk forurensning, økologisk ubalanse og forstyrre det finstemte samspillet mellom insekter og planter. Derfor må alle GMO-er vurderes individuelt fra sak til sak, og genredigerte organismer må reguleres på lik linje med andre genmodifiserte organismer.

Økning i tempo og omfang

GMO-ene vi har sett til nå har blitt forsket frem av store selskaper og genredigering er billig og lett tilgjengelig teknologi. Resultatet kan, dersom man slik det er foreslått fra flertallet i Bioteknologirådet, kun har meldeplikt, være at et stort antall nye GMO-er settes ut i naturen.

Risikoen for uønskede effekter i økosystemene vil øke i takt med utsettingens tempo og omfang, og økosystemer kan bli utsatt under press. God regulering og overvåking av alle GMO-er er viktig for å verne naturen.

Demokrati, valgfrihet og tillit

Et flertall i Bioteknologirådet mener fortsatt at det bør stilles krav om at GMO-er skal gi et positivt bidrag til samfunnsnytte, bærekraft og etikk, men dersom man myker opp regelverket frykter Natur og Ungdom at disse kravene svekkes. Derfor bør man legge føre-var-prinsippet til grunn for reguleringen og alle forslag om å tillate nye GMO-er må konsekvensutredes og sendes ut på offentlig høring. Samfunnet forvalter naturen på vegne av oss alle, og dersom det skal settes GMO-er ut i naturen må det skje gjennom en demokratisk prosess. En offentlig høring er viktig både for demokratiet og for befolkningens tillit til myndighetenes håndtering av GMO-er.

Natur og Ungdom støtter Bioteknologirådets flertall om å gå inn for krav om sporbarhet og merking av alle GMO-er. Dersom forbrukere skal ha mulighet til å gjøre informerte valg er merking en forutsetning, og det er viktig at systemet er så enkelt som mulig for forbrukeren. Dette, samt at det ikke er mulig å skille mellom ulike kategorier av GMO-er når det kommer til potensielle miljøkonsekvenser, gjør at Natur og Ungdom mener man ikke bør differensiere kravet til sporing og merking i ulike nivåer.

Fleksibilitet i den eksisterende loven

Genteknologiloven har så langt ikke blitt anvendt på genredigerte GMO-er. Natur og Ungdom er enig med Bioteknologirådets mindretall i at det foreligger tilstrekkelig fleksibilitet i den eksisterende loven. Natur og Ungdom mener videre at den eksisterende loven kan utnyttes langt bedre i behandlingen av søknader om ulike typer GMO-er og at loven ikke vil være til hinder for å godkjenne GMO-er som kan være nyttige, så lenge de oppfyller krav om merking, sporbarhet, bærekraft, etikk og samfunnsnytte.

Oppsummering:

- Natur og Ungdom er enig i at alle GMO-er skal reguleres gjennom genteknologiloven.
- Natur og Ungdom mener at dagens kunnskapsgrunnlag ikke er godt nok til på forhånd å kunne nivådele GMO-er når det gjelder risiko for utilsiktede konsekvenser. Genredigerte organismer skal reguleres på lik linje med alle andre genmodifiserte organismer.
- Natur og Ungdom er bekymret for omfang og tempo i utsetting av GMO-er i naturen dersom det innføres en kategori som bare har meldeplikt.
- Natur og Ungdom mener at bortfall av høringsrunde ved GMO-søknader kan svekke folks tillit til myndighetene i disse sakene.
- Natur og Ungdom støtter flertallet i Bioteknologirådet i synet på at merking og sporbarhet er nødvendige krav for at en GMO skal kunne slippes ut på markedet.

Konklusjon:

På bakgrunn av punktene ovenfor går vi imot forslaget om nivådeling, som innebærer en endring i praktisering av genteknologiloven. Natur og Ungdom støtter Bioteknologirådets mindretall som går inn for å beholde dagens genteknologilov, og mener det er tilstrekkelig fleksibilitet i den eksisterende genteknologiloven.

Med vennlig hilsen

Gaute Eiterjord

Leder, Natur og Ungdom